

Federale Overheidsdienst
**Werkgelegenheid, Arbeid
en Sociaal Overleg**

OPLEIDINGSFONDS DIENSTENCHEQUES

Evaluatierapport 2008-2009

Brussel, oktober 2010

Secretariaat van de Commissie
opleidingsfonds dienstencheques

Ernest Blérotstraat 1
1070 Brussel
02/233.47.17
opleidingsfonds.dienstencheques@werk.belgie.be

Voorwoord

Dit is het tweede evaluatierapport van het opleidingsfonds dienstencheques. In dit rapport vindt u een kwantitatieve analyse van het opleidingsfonds voor de periode van 1 juli 2008 tot 30 juni 2009 wat betreft de goedkeuringen en voor het volledige boekjaar 2008 wat betreft het gedeelte terugbetaling. Naar aanleiding van de aanbevelingen van het vorige rapport werd de reglementering gewijzigd. Deze wijzigingen zijn in werking getreden op 1 september 2009. Een kwalitatieve analyse werd dus niet opgenomen in dit evaluatierapport, omdat het resultaat identiek zou zijn aan wat er in het vorige rapport werd uitgewerkt.

Veel leesplezier!

De leden van de Commissie opleidingsfonds dienstencheques
Oktober 2010,

Bode Agnes
Buekens Lies
Cailleaux Mathieu
Colpaert John
Cornu Tanguy
De Cleer Steven
De Groote Dana
De Wortelaer Geert
Delfosse Sébastien
Desmet Pia
Devriendt Erwin
du Bled Sophie
Engelaar Joost
Engels Hilde
Fuchs Suzy
Labeeuw Bart
Lebegge Séverine
Leurs André
Marysse Kurt
Mertens Joris
Muyldermans Herwig
Roggeman Alain
Stalpaert Pia
Timmermans Gwendoline
Uyttenhove Dirk
Van Heetvelde Werner
Van Severen Maarten
Xhrouet Marc

INHOUDSTAFEL

1	INLEIDING	7
1.1	Doel van het opleidingsfonds dienstencheques.....	7
1.2	Werking van het opleidingsfonds dienstencheques	7
1.2.1	Tot welk bedrag kunnen dienstencheque-ondernemingen een beroep doen op het opleidingsfonds dienstencheques?	7
1.2.2	Wanneer kan een dienstencheque-onderneming een beroep doen op het budget dat zij toegekend kreeg in het kader van het opleidingsfonds dienstencheques?	7
1.2.3	Welke opleidingen komen in aanmerking voor gedeeltelijke terugbetaling in het kader van het opleidingsfonds dienstencheques?	8
1.2.4	Hoe kan een erkende dienstencheque-onderneming best nagaan welk soort opleiding zij organiseert?.....	9
1.2.5	Welke kosten komen in aanmerking voor terugbetaling door het opleidingsfonds dienstencheques?	9
1.2.6	Hoe verloopt de aanvraag tot goedkeuring van een opleiding?	10
1.2.7	Hoe werkt de Commissie opleidingsfonds dienstencheques?.....	11
1.2.8	Hoe verloopt de aanvraag tot effectieve terugbetaling van een opleiding?...12	
1.3	Juridisch kader en bevoegde instanties	12
1.4	Evaluatie van het opleidingsfonds dienstencheques	13
2	KWANTITATIEVE ANALYSE VAN DE AANVRAGEN TOT GOEDKEURING VAN EEN OPLEIDING.....	14
2.1	Verdeling van de ontvangen aanvragen per Gewest	14
2.2	Verdeling per taal van de ontvangen aanvragen	15
2.3	Verdeling van de ontvangen aanvragen naargelang het gevolg dat eraan werd gegeven	15
2.4	Verdeling van de ontvangen aanvragen naargelang het type van de indienende onderneming	16
2.5	Verdeling van de ontvangen aanvragen naargelang de categorie van opleiding	18
2.6	Verdeling van de niet-goedgekeurde opleidingen naargelang de aard van de vermelde reden	19
2.7	Verdeling van het budget.....	20
2.8	Behandelingstermijn van de goedkeuringsaanvragen voor een opleiding.....	21
3	KWANTITATIEVE ANALYSE VAN DE AANVRAGEN VOOR TERUGBETALING VAN EEN OPLEIDING.....	23

3.1	Verdeling van de ontvangen terugbetalingsaanvragen volgens hun statuut	23
3.2	Raming van het aantal werknemers die een door het opleidingsfonds dienstencheques terugbetaalde opleiding hebben gevolgd	24
3.3	Verdeling van de ontvangen terugbetalingsaanvragen volgens de opleidingscategorie	24
3.4	3.4 Verdeling van de terugbetalingsaanvragen en -bedragen volgens type onderneming.....	25
3.5	Totale en gemiddelde duur van de terugbetaalde opleidingen ..	28
4	CONCLUSIE	29
	BIJLAGE 1 : PARCOURS VAN DE DOSSIERS – FASE VAN GOEDKEURING	30
	BIJLAGE 2 : PARCOURS VAN DE DOSSIERS – FASE VAN TERUGBETALING	31
	BIJLAGE 3 : LIJST VAN TABELLEN.....	32
	BIJLAGE 4 : LIJST VAN FIGUREN	33
	BIJLAGE 5 : SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIE OPLEIDINGSFONDS DIENSTENCHEQUES	34

1 Inleiding

1.1 Doel van het opleidingsfonds dienstencheques

Het koninklijk besluit betreffende het opleidingsfonds dienstencheques van 7 juni 2007 is in werking getreden op 11 juli 2007. Dit opleidingsfonds is een initiatief van de federale regering en heeft tot doel de inzetbaarheid van dienstenchequewerknemers te verhogen door erkende dienstencheque-ondernemingen toe te staan een gedeeltelijke terugbetaling van hun opleidingskosten te bekomen.

1.2 Werking van het opleidingsfonds dienstencheques¹

Een erkende dienstencheque-onderneming die een opleiding heeft georganiseerd voor haar dienstenchequewerknemers kan, mits het respecteren van de voorwaarden bepaald in de regelgeving, de gedeeltelijke terugbetaling van deze opleidingskosten bekomen.

1.2.1 Tot welk bedrag kunnen dienstencheque-ondernemingen een beroep doen op het opleidingsfonds dienstencheques?

Voor elke erkende dienstencheque-onderneming wordt per kalenderjaar berekend wat het maximum bedrag is waarop ze aanspraak kan maken voor terugbetaling van haar opleidingskosten. Dit maximum bedrag wordt berekend volgens volgende formule:

$$a \times b/c$$

waarbij:

a = het voor dat kalenderjaar beschikbare budget (€ 7 miljoen voor 2008)

b = het aantal door de erkende onderneming aan het uitgiftebedrijf voor terugbetaling overgemaakte dienstencheques in het vorig kalenderjaar

c = het totaal aantal aan het uitgiftebedrijf voor terugbetaling overgemaakte dienstencheques in het vorige kalenderjaar

Telkens bij het begin van het kalenderjaar worden de ondernemingen aangeschreven om hen hun maximum recht op terugbetaling voor het komende kalenderjaar mee te delen. Hierbij wordt ook de te volgen procedure uiteengezet.

1.2.2 Wanneer kan een dienstencheque-onderneming een beroep doen op het budget dat zij toegekend kreeg in het kader van het opleidingsfonds dienstencheques?

Een eventuele gedeeltelijke terugbetaling van de opleidingskosten in het kader van het opleidingsfonds dienstencheques gebeurt op het budget van het jaar waarin de goedgekeurde opleiding afloopt. Een onderneming kan dus voor een gedeeltelijke terugbetaling van de opleidingskosten enkel gebruik maken van haar budget voor het jaar 2008 indien de opleiding effectief eindigde in 2008. De gedeeltelijke terugbetaling kan aangevraagd worden tot en met 30 juni van het kalenderjaar dat volgt op het kalenderjaar waarin de opleiding afgelopen is. Een concreet voorbeeld: voor een opleiding die afgelopen is in 2008, kan de onderneming de aanvraag tot

¹ De werking van het opleidingsfonds opgenomen in het kader van deze evaluatie moet men situeren in de periode van 1 juli 2008 tot en met 30 juli 2009. De manier van werken, op het moment van publicatie van deze evaluatie, heeft intussen veel verbeteringen ondergaan. De impact van deze wijzigingen zal worden besproken tijdens de volgende evaluatie.

gedeeltelijke terugbetaling bij het Secretariaat opleidingsfonds dienstencheques indienen tot en met 30 juni 2009 (het Secretariaat opleidingsfonds dienstencheques houdt steeds rekening met de postdatum van het formulier).

1.2.3 Welke opleidingen komen in aanmerking voor gedeeltelijke terugbetaling in het kader van het opleidingsfonds dienstencheques?

De opleiding waarvoor een gedeeltelijke terugbetaling gevraagd wordt, moet een verband hebben met de uitgeoefende functie van de dienstenchequewerknemer. Opleidingen worden inzonderheid beschouwd als verband houdend met de uitgeoefende functie indien de vorming gericht is op:

- Attitude
- Omgaan met klanten
- Ergonomie
- Efficiënt organiseren
- Veiligheid en hygiëne
- Het gebruik van Nederlands/Frans/Duits op de werkvloer

Omdat andere soorten opleidingen andere kosten met zich meebrengen, worden de opleidingen opgedeeld in 3 categorieën: een opleiding op het terrein, een interne vorming en een externe vorming.

Vorming op het terrein

Het gaat om een opleiding georganiseerd op de werkplek van de dienstenchequewerknemer, waarbij deze tijdens de opleiding presteert voor de klant en dus één of meerdere dienstencheques ontvangt voor deze prestatie. Deze opleiding heeft als bedoeling om de zelfredzaamheid van de dienstenchequewerknemers te verhogen. Deze opleiding kan zowel door een externe als door een interne opleider gegeven worden. Een interne opleider is steeds iemand die verbonden is aan de organiserende dienstencheque-onderneming. Opleidingen worden inzonderheid beschouwd als vorming op het terrein indien er een begeleiding voorzien wordt op het vlak van:

- Attitude
- Communicatie
- Assertiviteit
- Veiligheid en hygiëne
- Efficiënt organiseren
- Initiatief nemen en klantgerichtheid
- Het detecteren van vormingsnoden en het toeleiden naar vormingen

De onderwerpen die normaal gezien tijdens het onthaal van de werknemer door de werkgever moeten worden besproken, worden niet beschouwd als vorming op het terrein (bv. het bespreken van loon- en arbeidsvoorwaarden, afwezigheden, vakantie, etc.).

Interne vorming

Het gaat om een opleiding gegeven door een opleider die behoort tot de onderneming waarvoor de dienstencheque-werknemer werkt. Deze opleiding mag zich niet op het terrein afspelen.

Externe vorming

Het gaat om een opleiding die gegeven wordt door een opleider extern aan de onderneming waarvoor de dienstenchequewerknemer werkt. Deze vorming mag zich niet op het terrein afspelen.

1.2.4 Hoe kan een erkende dienstencheque-onderneming best nagaan welk soort opleiding zij organiseert?

De onderneming onderzoekt best eerst of het al dan niet om een opleiding op het terrein gaat. Er zijn twee voorwaarden verbonden aan een opleiding op het terrein: ten eerste moet de opleiding gegeven worden op de werkplaats van de dienstenchequewerknemer (bv. bij de klant thuis of in het strijkatelier) en ten tweede moet de dienstenchequewerknemer gedurende elk uur opleiding presteren voor de klant en daar telkens ook het gepaste aantal dienstencheques voor krijgen. Van zodra het om een opleiding op het terrein gaat, blijft enkel nog de vraag of deze gegeven wordt door iemand verbonden aan de onderneming of een persoon of organisatie die ingehuurd wordt om de opleiding te verzorgen.

Enkel indien de opleiding niet voldoet aan bovenstaande voorwaarden, en het dus duidelijk geen opleiding op het terrein is, kan het gaan om een interne of een externe opleiding. Om het onderscheid tussen beide te maken is niet de locatie waar de opleiding plaatsvindt bepalend, maar wel de persoon of organisatie die de opleiding geeft. De locatie speelt hier dus geen enkele rol. Enkele voorbeelden:

- Een opleiding inzake veilige strijktechnieken wordt gegeven door een externe opleider in het lokaal van de externe opleider aan een groepje dienstenchequewerknemers. Dit is een externe opleiding.
- Een opleiding over ergonomie voor poetsvrouwen die doorgaat in een lokaal van de onderneming die hen tewerkstelt, maar die gegeven wordt door een kinesist die zijn eigen praktijk heeft, en dus niet tewerkgesteld is door de erkende dienstencheque-onderneming, is een externe opleiding.
- Een opleiding inzake veilige strijktechnieken gegeven door een externe opleider in het strijkatelier van de erkende dienstencheque-onderneming, waar eerst en vooral enkele theoretische principes aan bod komen en vervolgens de strijsters hun eigen kledij mogen meebrengen om de apparatuur van het strijkatelier beter te leren gebruiken is een externe opleiding. Hier zullen de strijsters namelijk niet presteren en dus ook geen dienstencheque in ontvangst kunnen nemen van een klant.
- Een opleiding die gegeven wordt in een zaal die voor die gelegenheid gehuurd wordt, bv. van de gemeente, waar iemand van de eigen onderneming uitleg komt geven over discretie en werkethiek is een interne opleiding.

1.2.5 Welke kosten komen in aanmerking voor terugbetaling door het opleidingsfonds dienstencheques?

Zoals reeds gezegd, brengt een ander soort opleiding ook andere kosten met zich mee. Volgende kosten komen in aanmerking:

Wat betreft vorming op het terrein:

- de loonkost van de begeleider, forfaitair vastgesteld op 40 euro per uur.

De terugbetaling voor een vorming op het terrein bedraagt per kalenderjaar maximum 50% van de jaarlijkse brutoloonkost van het omkaderingspersoneel van de onderneming.

Wat betreft interne vorming:

- de loonkost van de werknemers tijdens de opleiding inclusief sociale zekerheidsbijdragen, forfaitair vastgesteld op 12,60 euro per uur;
- de kost van de interne opleider, forfaitair vastgesteld op 40 euro per uur;
- de omkaderingskosten, forfaitair vastgesteld op 20 euro per dag of 10 euro per halve dag opleiding.

Wat betreft externe vorming:

- de loonkost van de werknemer tijdens de opleiding inclusief sociale zekerheidsbijdragen, forfaitair vastgesteld op 12,60 euro per uur;
- de kosten van het opleidingsinstituut of de externe opleider met een maximum van 100 euro per dag per werknemer.

Een erkende onderneming kan geen terugbetaling vragen van opleidingskosten waarvan ze de terugbetaling van de lonen en de sociale bijdragen gevraagd heeft in het kader van het betaald educatief verlof. De onderneming kan evenmin de terugbetaling vragen van opleidingskosten waarvoor ze reeds tussenkomsten ontvangt via andere instanties of organismen, privaat of publiek. Van zodra de onderneming ergens een tussenkomst ontvangt voor een opleiding is het dus niet meer mogelijk om voor de opleidingskosten verbonden aan dezelfde opleiding een gedeeltelijke terugbetaling te bekomen bij het opleidingsfonds dienstencheques.

Het is voor een dienstencheque-onderneming van belang om te weten welk soort opleiding men wil organiseren om de procedure tot gedeeltelijke terugbetaling vlot te kunnen doorlopen. Voor een ander soort opleiding dient namelijk andere informatie bezorgd te worden aan het Secretariaat opleidingsfonds dienstencheques. De procedure tot gedeeltelijke terugbetaling van opleidingskosten in het kader van het opleidingsfonds dienstencheques verloopt in twee fases. Eerst en vooral moet een onderneming de goedkeuring vragen voor een bepaalde opleiding. Eens de onderneming deze goedkeuring ontvangen heeft, en de opleiding afgelopen is, kan de onderneming de effectieve terugbetaling van een gedeelte van de opleidingskosten vragen.

1.2.6 Hoe verloopt de aanvraag tot goedkeuring van een opleiding?

Iedere erkende dienstencheque-onderneming die een gedeeltelijke terugbetaling van haar opleidingskosten wil verkrijgen moet een formulier "Aanvraag tot goedkeuring van een opleiding" invullen. Het formulier is zowel in Word (op de computer in te vullen) als in PDF (met de hand in te vullen) beschikbaar op de website van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en eveneens te verkrijgen bij het Secretariaat opleidingsfonds dienstencheques. Dit formulier moet aan het Secretariaat opleidingsfonds dienstencheques bezorgd worden voor het einde van de opleiding waarvoor de goedkeuring gevraagd wordt.

Volgende gegevens moeten ten minste vermeld worden in het aanvraagformulier: het unieke ondernemingsnummer van de onderneming, de identiteit/sociale benaming, het erkenningsnummer, de verblijfplaats/maatschappelijke zetel, de benaming van de voorziene opleiding en de naam van de verstrekker van deze opleiding, de aanduiding van de categorie waaronder deze opleiding valt (op het terrein, intern of extern), een precieze en gedetailleerde omschrijving van de voorziene opleiding en het aantal betrokken werknemers, een raming van de kosten die in aanmerking komen voor terugbetaling bij het opleidingsfonds dienstencheques. Indien het gaat om een opleiding op het terrein moet ook het aantal werknemers uitgedrukt in voltijds equivalenten tewerkgesteld als omkaderingspersoneel, de bruto loonkost van dit

omkaderingspersoneel en het in dat kalenderjaar reeds door het opleidingsfonds terugbetaalde bedrag voor vorming op het terrein vermeld worden.

Van zodra het Secretariaat opleidingsfonds dit formulier ontvangt, wordt er per brief een ontvangstbevestiging verstuurd. Indien het aanvraagformulier niet volledig is, wordt in deze ontvangstbevestiging opgesomd wat er ontbreekt, met de vraag om het formulier te vervolledigen. Indien het dossier niet vervolledigd wordt binnen de maand die volgt op de ontvangstbevestiging wordt er een herinnering gestuurd. Indien het dossier nog altijd onvolledig is binnen de maand die volgt op deze herinneringsbrief wordt de aanvraag als onbestaande beschouwd.

Eens het dossier volledig is, verzendt het Secretariaat opleidingsfonds het dossier aan de Commissie opleidingsfonds dienstencheques die over een termijn van 2 maanden beschikt om een advies uit te brengen over deze aanvraag. De Commissie opleidingsfonds dienstencheques beoordeelt of een bepaalde opleidingsinhoud al dan niet past in het kader van het opleidingsfonds dienstencheques. Dit advies wordt vervolgens aan de Minister van Werk voorgelegd. Dan beschikt de Minister eveneens over een termijn van twee maanden om zich uit te spreken over de al dan niet goedkeuring van een dossier. Bij ontstentenis van een beslissing vanwege de Minister binnen de voorziene termijn, wordt de beslissing geacht gunstig te zijn.

Het Secretariaat opleidingsfonds bezorgt de beslissing tot goedkeuring of tot weigering aan de aanvragende onderneming. Indien een erkende onderneming dezelfde reeds goedgekeurde opleiding later opnieuw wil organiseren, hoeft ze geen nieuwe aanvraag tot goedkeuring in te dienen. Eenmaal een onderneming de goedkeuring bekomen heeft voor een bepaalde opleiding, blijft deze geldig voor onbepaalde duur.

Meerdere ondernemingen kunnen samen een aanvraag tot goedkeuring indienen. De aanvraag moet dan de identiteit van alle ondernemingen bevatten, evenals de melding aan welke onderneming(en) de terugbetaling moet geschieden.

Als bijlage wordt een schematische voorstelling van de te doorlopen procedure toegevoegd (bijlage 1).

1.2.7 Hoe werkt de Commissie opleidingsfonds dienstencheques?

De Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg heeft een adviescommissie opgericht die advies moet verstrekken betreffende welke opleidingen in aanmerking komen voor het verkrijgen van een gedeeltelijke terugbetaling van de opleidingskosten in het kader van het opleidingsfonds.

De Commissie opleidingsfonds dienstencheques is als volgt samengesteld:

- een voorzitter als vertegenwoordiger van de Minister en een plaatsvervanger;
- zes werkende leden en zes plaatsvervangende leden die zijn voorgedragen door de meest representatieve werknemersorganisaties;
- zes werkende leden en zes plaatsvervangende leden die zijn voorgedragen door de meest representatieve werkgeversorganisaties;
- een werkend lid en een plaatsvervangend lid als vertegenwoordiger van de Algemene Directie Werkgelegenheid en Arbeidsmarkt van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.

De Minister benoemt de leden van deze Commissie en waakt erover dat maximum twee derden van de leden van hetzelfde geslacht zijn. Het mandaat van de leden geldt voor een hernieuwbare termijn van vier jaar die een einde neemt in geval van ontslag, wanneer de mandaterende instantie die een lid heeft voorgedragen om zijn vervanging vraagt en wanneer een lid niet langer de hoedanigheid heeft die het

mandaat rechtvaardigt. Een lid dat, voor om het even welke reden, afstand doet van zijn mandaat voor de geplande einddatum, wordt vervangen door zijn plaatsvervanger die vervolgens het mandaat voleindigt. Het plaatsvervangende lid wordt effectief lid en er wordt een nieuw plaatsvervangend lid aangeduid.

Om op een geldige wijze een advies uit te brengen moeten ten minste de voorzitter of zijn plaatsvervanger, drie leden die de werknemers vertegenwoordigen of hun plaatsvervangers, drie leden die de werkgevers vertegenwoordigen of hun plaatsvervangers en een lid dat de Algemene Directie Werkgelegenheid en Arbeidsmarkt vertegenwoordigt of zijn plaatsvervanger aanwezig zijn. Indien de Commissie opleidingsfonds dienstencheques niet geldig kan zetelen wordt een nieuwe vergadering bijeengeroepen binnen een termijn van 15 dagen. Voor deze nieuwe vergadering is er geen enkel aanwezigheidsquorum vereist.

De Commissie opleidingsfonds dienstencheques bepaalt haar huishoudelijk reglement en heeft dit ter goedkeuring voorgelegd aan de Minister. Het secretariaat wordt waargenomen door de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, Directie van de Integratie van de Werkzoekenden.

1.2.8 Hoe verloopt de aanvraag tot effectieve terugbetaling van een opleiding?

Nadat een onderneming van de Minister de goedkeuring heeft bekomen voor een bepaalde opleiding, en de opleiding afgelopen is, kan de onderneming een "Aanvraag tot terugbetaling van haar opleidingskosten" indienen. Het formulier is zowel in Word (op de computer in te vullen) als in PDF (met de hand in te vullen) beschikbaar op de website van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en eveneens te verkrijgen bij het Secretariaat opleidingsfonds dienstencheques. Het formulier moet minstens volgende gegevens bevatten: het uniek ondernemingsnummer, de identiteit/sociale benaming, het erkenningsnummer, de verblijfplaats/maatschappelijke zetel en het rekeningnummer van de onderneming, de datum en het nummer van de goedkeuring door de Minister en de exacte opleidingskosten die in aanmerking komen voor terugbetaling in het kader van het opleidingsfonds mét de nodige bewijsstukken in bijlage. Dit formulier moet bezorgd worden aan het Secretariaat opleidingsfonds dienstencheques voor 30 juni van het kalenderjaar dat volgt op het kalenderjaar waarin de goedgekeurde opleiding afgelopen is. Indien de aanvraag onvolledig is, wordt de onderneming hiervan op de hoogte gebracht, met de vraag om het formulier binnen de maand te vervolledigen. Na verificatie van een volledige aanvraag door het Secretariaat opleidingsfonds, gebeurt de terugbetaling binnen de maand door de RVA. De onderneming krijgt een brief toegestuurd met vermelding van het precieze bedrag dat terugbetaald zal worden. In deze brief wordt ook het resterend maximum recht op terugbetaling in het kader van het opleidingsfonds voor dat kalenderjaar meegedeeld.

Als bijlage wordt een schematische voorstelling van de te doorlopen procedure toegevoegd (bijlage 2).

1.3 Juridisch kader en bevoegde instanties

- Art. 9bis van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen, ingevoegd bij de programmawet van 27 december 2006.
- Koninklijk besluit van 7 juni 2007 betreffende het opleidingsfonds dienstencheques (B.S. 11 juli 2007), gewijzigd bij het koninklijk besluit van 22 juli 2009 (B.S. 5 augustus 2009).

Wat betreft reglementering, formulieren "Aanvraag tot goedkeuring" en "Aanvraag tot gedeeltelijke terugbetaling" en vragen inzake het opleidingsfonds dienstencheques kan er contact opgenomen worden met:

FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg
Algemene Directie Werkgelegenheid en Arbeidsmarkt
Secretariaat opleidingsfonds dienstencheques
Ernest Blérotstraat 1
1070 Brussel
tel.: 02/233.47.17 – fax: 02/233.46.75
e-mail: opleidingsfonds.dienstencheques@werk.belgie.be

1.4 Evaluatie van het opleidingsfonds dienstencheques

Jaarlijks zal door de Commissie opleidingsfonds dienstencheques een evaluatie gemaakt worden van het opleidingsfonds dienstencheques inzonderheid wat betreft de werking en de modaliteiten ervan en de opleidingen die wel of niet goedgekeurd worden. Aangezien de procedure tot gedeeltelijke terugbetaling opgesplitst is in twee stappen, eerst de goedkeuring van de opleiding en vervolgens de effectieve terugbetaling, worden de twee stappen ook afzonderlijk besproken in het evaluatierapport.

Voor de analyse van de aanvragen tot goedkeuring van een opleiding in het kader van het opleidingsfonds dienstencheques baseren we ons op de aanvragen die door het Secretariaat opleidingsfonds ontvangen zijn in de periode van 1 juli 2008 tot en met 30 juni 2009. De einddatum van dit werkingsjaar valt samen met de datum waarop de terugbetalingsdossiers van het vorig jaar ten laatste moeten ingediend worden. Wat de aanvragen tot terugbetaling betreft is het niet mogelijk om dezelfde termijn te hanteren. Aangezien de ondernemingen over een budget per kalenderjaar beschikken en zij aanvragen tot terugbetalingen voor het budget 2009 kunnen indienen tot en met 30 juni 2010, bespreken we enkel de terugbetalingsdossiers betreffende het kalenderjaar 2008, die uiterlijk op 30 juni 2009 moesten ingediend worden en waarvoor de laatste betalingsopdrachten aan de RVA bezorgd werden in december 2009, en de RVA dus de tijd had tot eind januari 2010 om deze betalingen uit te voeren.

Hieraan moet worden toegevoegd dat sommige aanbevelingen vermeld in de vorige evaluatie hebben geleid tot aanpassingen in de werking van het opleidingsfonds, d.m.v. een reglementaire wijziging². Deze aanpassingen hebben inzonderheid betrekking op de verdeling van het beschikbare budget onder de erkende ondernemingen, de termijnen voor het indienen van aanvragen, het opheffen van de mogelijkheid om gezamenlijk een aanvraag te doen, de bewijsstukken die nodig zijn voor terugbetaling en het introduceren van de mogelijkheid voor externe opleiders om hun opleidingen rechtstreeks bij het opleidingsfonds te laten goedkeuren. Deze wijzigingen zijn in werking getreden op 1 september 2009. Deze komen dus niet aan bod in het kader van de huidige evaluatie aangezien deze betrekking hebben op een eerdere periode.

² Koninklijk Besluit van 22 juli 2009 (B.S. van 5 augustus 2009) tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 7 juni 2007 betreffende het opleidingsfonds dienstencheques (B.S. van 11 juli 2007)

2 Kwantitatieve analyse van de aanvragen tot goedkeuring van een opleiding

2.1 Verdeling van de ontvangen aanvragen per Gewest

Tabel 1 geeft de verdeling van de ontvangen aanvragen naargelang het gewest waarin de maatschappelijke zetel van de aanvragende onderneming gelegen is.

Tabel 1: Verdeling van de aanvragen tot goedkeuring per gewest (op basis van de maatschappelijke zetel van de onderneming)

	Aanvragen tot goedkeuring	
	Aantal	Percentage
Vlaams Gewest	423	62,11%
Waals Gewest	201	29,52%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	57	8,37%
Totaal	681	100%

In totaal werden 669 aanvragen tot goedkeuring van een opleiding ontvangen. De aanvragen kunnen echter gezamenlijk worden ingediend door twee of meer bedrijven en aangezien we hier de maatschappelijke zetel van de onderneming(en) in beschouwing nemen, heeft dit een meertelling van de goedkeuringsaanvragen ingediend door meerdere ondernemingen tot gevolg. Dit verklaart het verschil in cijfers m.b.t. de werkelijk ontvangen aanvragen.

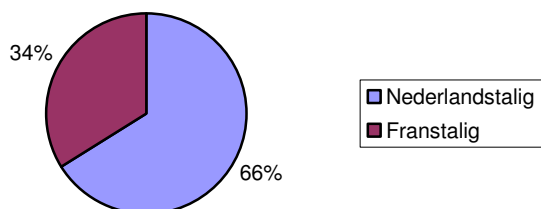
Vergeleken met de laatste evaluatie, kan men een daling vaststellen van het aantal aanvragen ingediend door ondernemingen die hun maatschappelijke zetel in het Vlaams Gewest hebben, evenals een lichte daling van bedrijven die hun maatschappelijke zetel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben. Het aantal aanvragen ingediend door bedrijven met hun maatschappelijke zetel in het Waals Gewest is zeer licht gestegen. Globaal is het totale aantal aanvragen licht gedaald. Dit aantal daalde van 765 tot 669 ontvangen aanvragen.

Deze lichte daling betekent niet noodzakelijkerwijs dat er een minder uitgesproken belangstelling voor het opleidingsfonds dienstencheques bestaat. Aangezien een goedkeuring geldig is voor onbepaalde tijd, moet een onderneming immers niet elk jaar opnieuw dezelfde aanvraag indienen. De ontvangen aanvragen voor de beschouwde periode bestaan daarom vooral uit nieuwe opleidingen of gelijkaardige opleidingen gevraagd door andere erkende ondernemingen.

2.2 Verdeling per taal van de ontvangen aanvragen

Figuur 1 toont de verdeling van de ontvangen aanvragen naar taal.

Figuur 1: Verdeling per taal van de ontvangen aanvragen

66 % van de aanvragen is opgesteld in het Nederlands en 34 % in het Frans. Hoewel de ondernemingen de keuze hebben in welke taal zij hun aanvraag indienen, komen deze cijfers logischerwijze overeen met de verdeling per gewest van de ontvangen aanvragen.

2.3 Verdeling van de ontvangen aanvragen naargelang het gevolg dat eraan werd gegeven

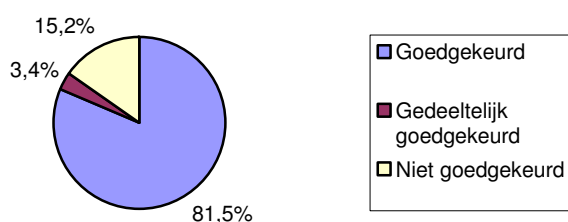
Tabel 2 geeft de verdeling van de aanvragen tot goedkeuring naargelang het gevolg dat eraan gegeven werd tot 30 juni 2009.

Bepaalde aanvragen worden als onbestaende beschouwd omdat de termijnen die in de regelgeving opgenomen werden niet gerespecteerd werden. Andere aanvraagdossiers waren niet ontvankelijk in het kader van het opleidingsfonds dienstencheques. Het gaat voornamelijk over aanvragen die afkomstig zijn van ondernemingen die niet actief zijn in de dienstencheques of dossiers die op vraag van de onderneming stopgezet werden.

Tabel 2: Verdeling van de aanvragen tot goedkeuring naargelang het gevolg dat eraan werd gegeven (tot 30 juni 2009)

	Goedkeuringsaanvragen			
	Aantal			Percentage
	Nl	Fr	Totaal	Totaal
Goedgekeurd	340	170	510	76,2%
Gedeeltelijk goedgekeurd	8	13	21	3,1%
Afgekeurd	61	34	95	14,2%
Onbestaende of onontvankelijk	34	9	43	6,4%
Totaal	443	226	669	100%

In totaal ontving het Secretariaat opleidingsfonds dienstencheques 669 aanvragen. 43 aanvragen werden zonder gevolg geklasseerd. Bijna 4/5 van de ingediende aanvragen werden goedgekeurd. Indien we enkel rekening houden met de dossiers waar het tot een beslissing gekomen is, dan loopt dit percentage op tot 85 %, wat aangetoond wordt in figuur 2. Iets meer dan 4 op de 5 aanvragen tot goedkeuring worden dus effectief goedgekeurd.

Figuur 2: Verdeling van de aanvragen tot goedkeuring per beslissing

2.4 Verdeling van de ontvangen aanvragen naargelang het type van de indienende onderneming

De dienstencheque-ondernemingen zijn onderverdeeld in 8 types. Het meest voorkomende type is de commerciële private onderneming (zonder de interimbedrijven). Zij vertegenwoordigen in totaal meer dan een derde van alle erkende dienstencheque-ondernemingen.

Het aantal bedrijven die hier in beschouwing worden genomen, bestaan uit die ondernemingen die een erkenning hadden eind 2008. Enkel de ondernemingen die over een erkenning beschikten én die ook dienstencheques hadden ingediend bij het uitgiftebedrijf in 2008 verkregen, gedurende de geëvalueerde periode, een maximum terug te betalen bedrag in 2009. Ondernemingen die niet beschikten over dit maximaal terug te betalen bedrag in 2009 hadden bijgevolg geen belang bij een aanvraag tot goedkeuring gedurende deze periode³.

Tabel 3: Verdeling van de aanvragen tot goedkeuring per type onderneming

Type onderneming	Aanvragen tot goedkeuring				Erkende ondernemingen ⁴	
	Aantal			Percentage	Aantal	Percentage
	NI	Fr	Totaal	Totaal		
Commerciële private onderneming	76	36	112	16,4%	736	38,9%
Interimbedrijf	18	8	26	3,8%	29	1,5%
Invoegbedrijf	32	68	100	14,7%	105	5,5%
VZW	91	67	158	23,2%	269	14,2%
Gemeente	2	1	3	0,4%	8	0,4%
OCMW	122	24	146	21,4%	222	11,7%
PWA	101	28	129	18,9%	220	11,6%
Natuurlijk persoon	4	3	7	1,0%	303	16,0%
Totaal	446	235	681	100%	1892	100%

Tabel 3 toont dat de VZW's, de OCMW's en de PWA's het meeste aanvragen tot goedkeuring van een opleiding hebben ingediend. De commerciële private

³ Slechts drie ondernemingen die niet over een maximum terug te betalen bedrag beschikten in 2009 hebben, voor de periode die hier in beschouwing wordt genomen, een aanvraag tot goedkeuring van een opleiding ingezonden.

⁴Bron : gegevens RVA.

ondernemingen die één derde van alle dienstencheque-ondernemingen uitmaken, hebben slechts iets meer dan 16 % van de aanvragen tot goedkeuring ingediend. Deze cijfers dienen evenwel met voorbehoud bekeken te worden. Een zelfde onderneming kan meerdere aanvragen tot goedkeuring van een opleiding ingediend hebben. Dit heeft tot gevolg dat, indien bepaalde ondernemingen erg actief waren op het vlak van het opleidingsfonds dienstencheques, het type van ondernemingen waartoe deze ondernemingen behoren in dezelfde mate meer zal vertegenwoordigd worden.

We kunnen een duidelijker beeld krijgen van de mate waarin ondernemingen van een bepaald type actief zijn indien we rekening houden met het aantal ondernemingen eerder dan met het aantal ingediende aanvragen. Een onderneming wordt als actief beschouwd in het kader van het opleidingsfonds dienstencheques van zodra ze ten minste één aanvraag tot goedkeuring van opleiding heeft ingediend.

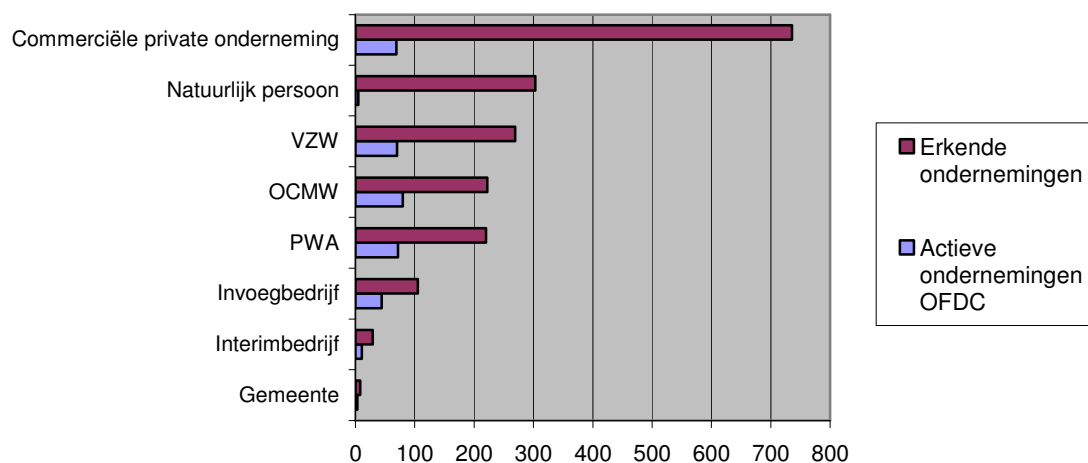
Tabel 4 toont het aantal ondernemingen, per type, dat actief is in het opleidingsfonds dienstencheques ten opzichte van het totaal aantal erkende ondernemingen.

Tabel 4: Verdeling van de ondernemingen die beroep gedaan hebben op het opleidingsfonds dienstencheques naargelang het type van onderneming

Type onderneming	Actieve ondernemingen OFDC	Erkende ondernemingen	Percentage
Commerciële private onderneming	69	736	9,4%
Interimbedrijf	11	29	37,9%
Invoegbedrijf	44	105	41,9%
VZW	70	269	26,0%
Gemeente	3	8	37,5%
OCMW	80	222	36,0%
PWA	72	220	32,7%
Natuurlijk persoon	5	303	1,7%
Totaal	354	1892	18,7%

Figuur 3 is een grafische weergave van het verschil tussen de ondernemingen die actief zijn in het kader van het opleidingsfonds dienstencheques en het aantal erkende dienstencheque-ondernemingen volgens type van onderneming.

Figuur 3: Aantal actieve en erkende ondernemingen naargelang type onderneming

Deze figuur toont dat het de invoegbedrijven zijn die, in verhouding tot hun totaal aantal, het meest actief zijn. Iets meer dan vier invoegbedrijven op tien heeft een beroep gedaan op het opleidingsfonds in de beschouwde periode. De andere types van bedrijven tonen verhoudingen die slechts iets lager liggen, met uitzondering van de natuurlijke personen waar slechts 2% een aanvraag heeft ingediend. De commercieel private ondernemingen lopen eveneens achter met slechts 9,4% van dergelijke ondernemingen die gebruik hebben gemaakt van het opleidingsfonds.

2.5 Verdeling van de ontvangen aanvragen naargelang de categorie van opleiding

Tabel 5 geeft de verdeling van de ontvangen aanvragen tot goedkeuring naargelang de categorie van opleiding. Er bestaan drie types van opleiding: intern, extern en op het terrein⁵.

Tabel 5: Verdeling van de aanvragen naargelang de categorie van de opleiding

Categorie van de opleiding	Aanvragen tot goedkeuring	
	Aantal	Percentage
Intern	117	17,5%
Extern	488	72,9%
Op het terrein	64	9,6%
Totaal	669	100%

De grote meerderheid van de opleidingen wordt gegeven door een externe opleider. Deze externe opleiders zijn nu eens opleidingsinstituten (privaat of publiek), dan weer fysieke personen (bijvoorbeeld kinesisten of ergotherapeuten). Deze voorkeur voor een externe opleider is onder andere te verklaren door het feit dat een onderneming niet altijd beschikt over personeel met de noodzakelijke kennis om een opleiding te geven. Het is bovendien eenvoudiger voor de ondernemingen om een beroep te doen op een catalogus van bestaande opleidingen die onmiddellijk beschikbaar zijn. Slechts

⁵ Voor meer informatie, supra.

⁵ Voor meer informatie, zie supra.

één opleiding op tien wordt georganiseerd op het terrein. De organisatie van een opleiding op het terrein vraagt om een belangrijke investering zowel op logistiek als op financieel vlak, waardoor het niet verwonderlijk is om vast te stellen dat de andere categorieën van opleidingen in veel gevallen de voorkeur krijgen. Daarnaast moet er voor een opleiding op het terrein nog een onderscheid gemaakt worden naargelang het type van opleider die de opleiding geeft. Deze opleider kan intern of extern zijn⁶.

Tabel 6: Verdeling van de aanvragen voor opleiding op het terrein naar het type opleider

Opleiding op het terrein	Aanvragen tot goedkeuring	
	Aantal	Percentage
Interne opleider	57	89,1%
Externe opleider	7	10,9%
Totaal	64	100%

Bijna 90 % van de opleidingen op het terrein wordt gegeven door een interne opleider van de onderneming. De opleiding op het terrein richt zich voornamelijk op individuele begeleiding van de werknemer. Het beroep doen op een externe opleider wordt vaak gebruikt bij groepsvormingen. Strijkateliers organiseren soms opleidingen op het terrein, in het strijkatelier zelf, waarbij er gewerkt wordt met het strijkgoed van de gebruikers. Het professionele materiaal dat dikwijls gebruikt wordt in strijkateliers vraagt een zekere beheersing en in dat geval wordt er vaker voorkeur gegeven aan een ervaren externe opleider.

2.6 Verdeling van de niet-goedgekeurde opleidingen naargelang de aard van de vermelde reden

De Commissie opleidingsfonds dienstencheques verstrekt een niet-bindend advies over het gegeven of de inhoud van een opleiding wel degelijk past binnen het kader van de reglementering van het opleidingsfonds dienstencheques. Teneinde haar beslissingscriteria zo veel mogelijk te objectiveren bij het geven van een negatief advies, neemt de Commissie zijn toevlucht tot vijf types van motivering. Elk van de motiveringen heeft als basis de reglementering betreffende het opleidingsfonds dienstencheques. In grote lijnen heeft de Minister steeds het advies van de Commissie gevolgd.

Tabel 7: verdeling van de niet-goedgekeurde opleidingen naar reden

Motivatie	Niet-goedgekeurde aanvragen			
	Aantal			Percentage
	NI	Fr	Totaal	Totaal
Onvoldoende verband met de uitgeoefende functie	51	22	73	76,8%
Gaat niet om een opleiding	3	0	3	3,2%
Niet gericht op dienstencheque-werknemers	4	1	5	5,3%
Onthaal of interne werkorganisatie	1	11	12	12,6%
Onthaal van de werknemer (op het terrein)	2	0	2	2,1%
Totaal	61	34	95	100%

Het merendeel van de niet-goedkeuringen betreft opleidingen die een onvoldoende verband hebben met de uitgeoefende functie van de dienstenchequewerknemers. Het criterium dat er een verband moet zijn met de functie is gebaseerd op de toegelaten activiteiten in het kader van de dienstencheques. Bij volgende opleidingen werd

⁶ Voor meer details, zie supra.

bijvoorbeeld geoordeeld dat ze onvoldoende verband hebben met de uitgeoefende functie van de dienstenchequewerknemers: de opleidingen gericht op gezinshulp zoals opleidingen betreffende dementie bij ouderen of opleidingen gericht op het beheren van een persoonlijk budget. Het is inderdaad zo dat er voor dat type van opleiding geoordeeld wordt dat er geen of onvoldoende verband is met de uitgeoefende functie, aangezien dat type van activiteiten niet specifiek voorzien is in het kader van het werk in de dienstencheques.

Bepaalde dossiers die aan de Commissie voorgelegd werden betroffen strikt genomen geen opleiding. Het gaat met name over culturele aangelegenheden zoals bezoek van een moskee, maandelijkse dienstvergaderingen of sportieve activiteiten zoals yoga.

De reglementering voorziet dat, om een beroep te kunnen doen op een tussenkomst in het kader van het opleidingsfonds dienstencheques, de opleiding zich moet richten op werknemers die tewerkgesteld zijn met een arbeidsovereenkomst dienstencheques. Vandaar dat opleidingen die zich niet richten tot dat doelpubliek systematisch een negatief advies krijgen. Het merendeel van de opleidingen die om die reden geen goedkeuring krijgen, richten zich op het omkaderingspersoneel (bijvoorbeeld: opleiding tot preventieadviseur). Deze reden van weigering komt echter slechts zelden voor. Vaak kan men deze voorwaarde pas verifiëren op het moment dat de aanvraag tot terugbetaling wordt ingediend.

Een relatief klein gedeelte van de opleidingen kreeg eveneens een negatief advies van de Commissie met als motivering dat het gaat om onthaal of interne werkorganisatie. Het gaat dan om opleidingen die gericht zijn op de waarden inherent aan de onderneming zoals het arbeidsreglement of het respecteren van interne procedures.

Een erg klein gedeelte van de opleidingen kreeg geen goedkeuring aangezien de opleiding op het terrein onthaal van de werknemer omvatte. Dit type van opleidingen werd expliciet uitgesloten in het koninklijk besluit van 7 juni 2007 betreffende het opleidingsfonds dienstencheques: *"de begeleiding die betrekking heeft op onderwerpen die normaal gezien tijdens het onthaal door de werkgever moeten worden besproken kan niet worden beschouwd als vorming op het terrein. Het betreft inzonderheid de bespreking van loon- en arbeidsvoorwaarden, taakomschrijving, werkorganisatie, afwezigheden, vakantie, administratieve aangelegenheden, klachtenbehandeling, veiligheidsvoorschriften en arbeidsongevallen"*.

2.7 Verdeling van het budget

Het totale budget van het opleidingsfonds dienstencheques voor het jaar 2008 bedroeg 7 miljoen euro. Dit budget werd verdeeld onder de verschillende dienstencheque-ondernemingen die erkend waren in 2007 in verhouding tot het aantal aan het uitgiftebedrijf ter betaling overgemaakte dienstencheques in het voorgaande jaar. Ondernemingen met een maximum terug te betalen bedrag hadden dus een duidelijk belang om beroep te doen op het opleidingsfonds.

Tabel 9 : Verdeling van de ondernemingen volgens beschikbaar budget

Beschikbaar budget (in €)	Budget 2008	
	Erkende ondernemingen ⁷	Percentage
0-1.000	603	40,23%
1.000-2.000	261	17,41%
2.000-3.000	166	11,07%
3.000-4.000	103	6,87%
4.000-5.000	75	5,00%
5.000-6.000	67	4,47%
6.000-7.000	48	3,20%
7.000-8.000	22	1,47%
8.000-9.000	36	2,40%
9.000-10.000	13	0,87%
10.000-20.000	64	4,27%
20.000-30.000	14	0,93%
>30.000	27	1,80%
Totaal	1.499	100 %

Vanaf 2009 kon elke onderneming aanspraak maken op de terugbetaling van haar opleidingskosten tot een maximum bedrag van € 1.000, eventueel verhoogd met een bedrag berekend op basis van het aantal dienstencheques overgemaakt aan het uitgiftebedrijf in het vorige kalenderjaar. Anderzijds hadden ondernemingen die hun erkenning verworven in de loop van 2009 eveneens recht op een maximum bedrag afhankelijk van de datum waarop zij hun erkenning kregen (€ 1.000 indien de erkenning verkregen werd tijdens het eerste kwartaal van het jaar en respectievelijk € 750, € 500 en € 250 voor het 2e, 3e en 4e kwartaal). Bijgevolg werd het, vanaf 2009, voor alle ondernemingen beduidend interessanter om een beroep te doen op het opleidingsfonds.

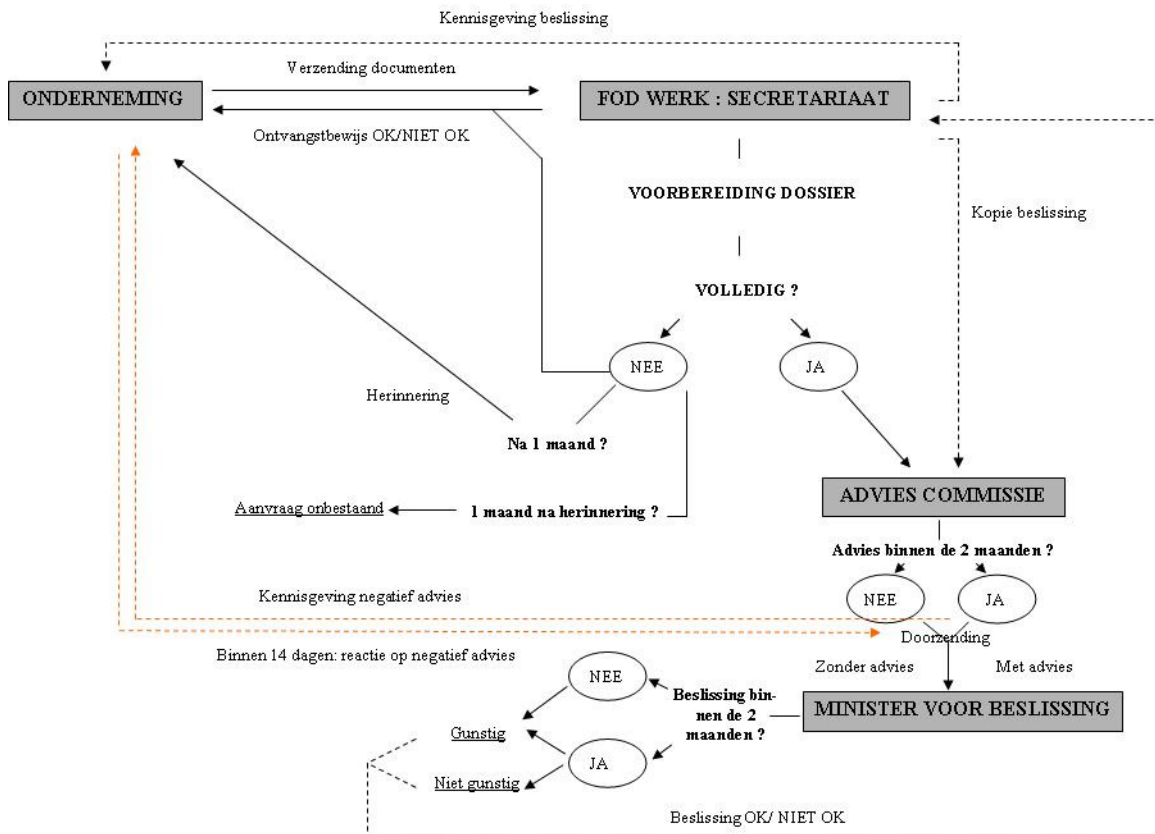
2.8 Behandelingstermijn van de goedkeuringsaanvragen voor een opleiding

Figuur 4 licht de procedure toe die een goedkeuringsdossier voor een opleiding volgt in het kader van het opleidingsfonds dienstencheques⁸.

⁷ Bron: gegevens RVA.

⁸ Een gedetailleerde beschrijving van de procedure wordt eerder toegelicht in het hoofdstuk over de procedure.

Figuur 4: Schema van het traject van een goedkeuringsdossier voor een opleiding

De gemiddelde termijn tussen het moment waarop de aanvraag toekomt bij het Secretariaat Opleidingsfonds Dienstencheques en het moment waarop de ontvangstbevestiging aan de onderneming wordt verzonden, bedraagt 18 dagen. De termijn tussen ontvangst van het dossier en het moment waarop het dossier als volledig wordt beschouwd, bedraagt 32 dagen. Van zodra het dossier volledig is, wordt het ter advies aan de Commissie voorgelegd. Gemiddeld bedraagt de termijn die verstrijkt tussen het moment waarop een dossier volledig is en het moment waarop de commissie haar advies geeft, 32 dagen; dit omdat de Commissie slechts één maal per maand samenkomt. Het advies van de Commissie wordt vervolgens bezorgd aan de afgevaardigde van de Minister, die de opleiding dan erkent of niet. Tussen het uitbrengen van het advies door de Commissie en het nemen van een beslissing verlopen gemiddeld 31 dagen. Er dient vermeld dat de dossiers in geval van goedkeuring sneller worden afgehandeld dan in geval van weigering. Immers, in geval van een negatief advies door de Commissie, wordt de onderneming daarvan op de hoogte gebracht en heeft zij nog 15 dagen om erop te reageren.

Alles samen bedraagt de gemiddelde termijn tussen de ontvangst van het dossier door het Secretariaat Opleidingsfonds Dienstencheques en de beslissing 95 dagen. Er is echter gebleken dat slecht 47,60 % van de aanvragen die worden ingediend onmiddellijk volledig is, waardoor de termijn wordt verlengd. Als men slechts begint te rekenen vanaf het moment waarop het dossier volledig is, bedraagt de gemiddelde beslissingstermijn slechts 63 dagen. De termijn bedraagt dan 57 dagen voor de goedkeuringen en 93 dagen wat betreft de niet-goedkeuring.

3 Kwantitatieve analyse van de aanvragen voor terugbetaling van een opleiding

Deze analyse heeft betrekking op de terugbetalingsaanvragen die in aanmerking komen voor het budget 2008. Een opleiding wordt terugbetaald op het budget van het jaar waarin ze afloopt. De ondernemingen hadden tot 30 juni van het kalenderjaar dat volgt op het kalenderjaar waarin de goedgekeurde opleiding afloopt om hun terugbetalingsaanvra(a)g(en) in te dienen. M.a.w. voor de opleidingen die in aanmerking komen voor het budget 2008 tot 30 juni 2009. De effectieve terugbetaling kon worden verricht tot 31 december 2009, de afsluitingsdatum van het budget.

3.1 Verdeling van de ontvangen terugbetalingsaanvragen volgens hun statuut

Tabel 9 geeft de verdeling van het aantal ontvangen terugbetalingsaanvragen volgens hun statuut.

Sommige aanvragen werden als onontvankelijk gerangschikt. Daarvoor zijn er diverse mogelijke oorzaken:

- De aanvraag is bij het Secretariaat Opleidingsfonds na 30 juni 2009 binnengekomen;
- De opleiding waarvoor de terugbetaling wordt gevraagd is niet voorafgaandelijk goedgekeurd;
- De opleiding liep af vóór het indienen van de aanvraag tot goedkeuring van diezelfde opleiding.

Sommige aanvragen werden ook (gedeeltelijk) geweigerd omdat het maximum jaarbedrag waarop een onderneming aanspraak kon maken voor de terugbetaling van haar opleidingskosten reeds was bereikt.

Tabel 9: Verdeling van de ontvangen terugbetalingsaanvragen volgens hun statuut

Status van de terugbetaling	Aanvragen tot terugbetaling	
	Aantal	Percentage
Terugbetaald	473	88,25%
Onontvankelijk	30	5,60%
Maximum bedrag overschreden	31	5,78%
Geen maximum bedrag beschikbaar	2	0,37%
Totaal	536	100 %

In 2008 hebben in totaal 282 ondernemingen ten minste één terugbetalingsaanvraag ingediend. In totaal zijn er in 2008 473 aanvragen die geleid hebben tot een terugbetaling. 31 aanvragen konden niet worden terugbetaald omdat het maximum terug te betalen bedrag reeds door een voorgaande terugbetaling bereikt was. Twee aanvragen werden ingediend door ondernemingen die niet over een maximum terug te betalen bedrag in 2008 beschikten. Die 473 aanvragen waren goed voor een totale terugbetalingswaarde van € 2.133.101,55. Wat ongeveer 30% vertegenwoordigt van het voor 2008 uitgetrokken budget (7 miljoen euro).

3.2 Raming van het aantal werknemers die een door het opleidingsfonds dienstencheques terugbetaalde opleiding hebben gevolgd

Bij de indiening van een terugbetalingsaanvraag bepaalt het Secretariaat Opleidingsfonds Dienstencheques het terug te betalen bedrag. Daartoe wordt het aantal werknemers geteld die de opleiding hebben gevolgd. Het is dan ook theoretisch mogelijk het totaal aantal werknemers te berekenen die een in het kader van het opleidingsfonds dienstencheques terugbetaalde opleiding hebben gevolgd. Toch is het niet mogelijk om dit exact te doen. Eenzelfde werknemer kan immers diverse opleidingen hebben gevolgd, waardoor er een aantal dubbeltellingen zijn. Het is dus enkel mogelijk het aantal deelnames aan een terugbetaalde opleiding te tellen. Voor het jaar 2008 bedraagt het aantal deelnames 18.282.

3.3 Verdeling van de ontvangen terugbetalingsaanvragen volgens de opleidingscategorie

Tabel 10 geeft de verdeling van de ontvangen terugbetalingsaanvragen volgens de opleidingscategorie. De opleidingscategorie moet overeenkomen met de categorie van de goedgekeurde opleiding die het recht op terugbetaling opent.

Tabel 10: Verdeling van de ontvangen terugbetalingsaanvragen volgens de categorie

categorie van de opleiding	Aanvragen tot terugbetaling	
	Aantal	Percentage
Intern	65	13,7%
Extern	364	77,0%
Op het terrein	44	9,3%
Totaal	473	100%

De grote meerderheid (77%) van de aanvragen had betrekking op externe opleidingen. De interne opleidingen vertegenwoordigen ongeveer 1/7de van de terugbetaalde aanvragen en de opleidingen op het terrein minder dan 1 op 10.

Tabel 11: Verdeling van de terugbetaalde bedragen volgens de opleidingscategorie

categorie van de opleiding	Terugbetaalde bedragen		
	Bedrag (in €)	Percentage	Gemiddelde (in €)
Intern	328.705,62	15,4%	5.057,01
Extern	1.446.385,83	67,8 %	3.973,59
Op het terrein	358.010,10	16,8%	8.136,59
Totaal	2.133.101,55	100%	4.509,73

De gemiddelde som die werd terugbetaald voor een opleiding bedraagt € 4509,73. Voor de opleidingen op het terrein is de terugbetaling gemiddeld hoger dan voor de overige categorieën opleidingen. Toch moeten die cijfers genuanceerd worden in die zin dat zij geen weergave zijn van de reële kostprijs van een opleiding maar van de kostprijs terugbetaald door het opleidingsfonds. Door de toepassing van de bij koninklijk besluit vastgestelde forfaits en doordat sommige ondernemingen een vrij laag maximum terugbetaalbaar bedrag hebben, is het niet mogelijk een precieze raming te geven omtrent de reële kostprijs van een opleiding.

Het kan ook interessant zijn te gaan kijken hoeveel werknemers de opleidingen hebben gevolgd. Aldus kan men de gemiddelde terugbetaalde kostprijs per werknemer vergelijken volgens categorie van opleiding. Merk echter op dat eenzelfde werknemer

meerdere opleidingen kan hebben gevolgd. Daarom geven we de voorkeur aan de variabele "deelnemer" in plaats van die van "werknemer".

Tabel 12: Gemiddelde terugbetaalde bedragen per deelnemer volgens de opleidingscategorie

Categorie van de opleiding	Aantal deelnemers	Terugbetaalde bedragen	
		Totaal (in €)	Gemiddelde (in €)
Intern	4.216	328.705,62	77,97
Extern	11.787	1.446.385,83	122,71
Op het terrein	2.279	358.010,10	157,09
Totaal	18.282	2.133.101,55	116,68

Uit deze tabel blijkt dat bijna 65% van alle betrokken werknemers een externe opleiding hebben gevolgd. De opleidingen op het terrein vertegenwoordigen slechts 12 % van de opleidingen. Bovendien blijkt dat voor interne opleidingen per werknemer het minst wordt terugbetaald. Voor de opleidingen op het terrein wordt gemiddeld tweemaal méér terugbetaald per werknemer dan voor interne opleidingen. Dit is niet zo verwonderlijk aangezien een opleiding op het terrein vaak individueel en dus kostelijker is.

En ook al volgt de reële kostprijs van een opleiding per werknemer waarschijnlijk dezelfde trend, toch is het niet mogelijk zulks met zekerheid vast te stellen. Immers, de terugbetaling van de opleidingen op basis van vastgestelde forfaits en het maximumbedrag toegekend aan elke onderneming belemmert een realistische raming van de werkelijke kosten.

3.4 Verdeling van de terugbetalingsaanvragen en -bedragen volgens type onderneming

Tabel 13: Verdeling van de geldige aanvragen volgens type onderneming en categorie opleiding

Type onderneming	Geldige aanvragen			Totaal
	Extern	Intern	Op het terrein	
Commerciële private onderneming	47	6	15	68
Interimbedrijf	51	4	9	64
Invoegbedrijf	26	16	7	49
VZW	82	32	3	117
Gemeente	2	0	0	2
OCMW	81	7	5	93
PWA	89	3	4	96
Natuurlijk persoon	0	1	1	2
Totaal	378	69	44	491

Algemeen geven de ondernemingen meer de voorkeur aan externe opleidingen. De interne opleidingen en de opleidingen op het terrein vertegenwoordigen slechts een klein gedeelte van alle terugbetaalde opleidingen.

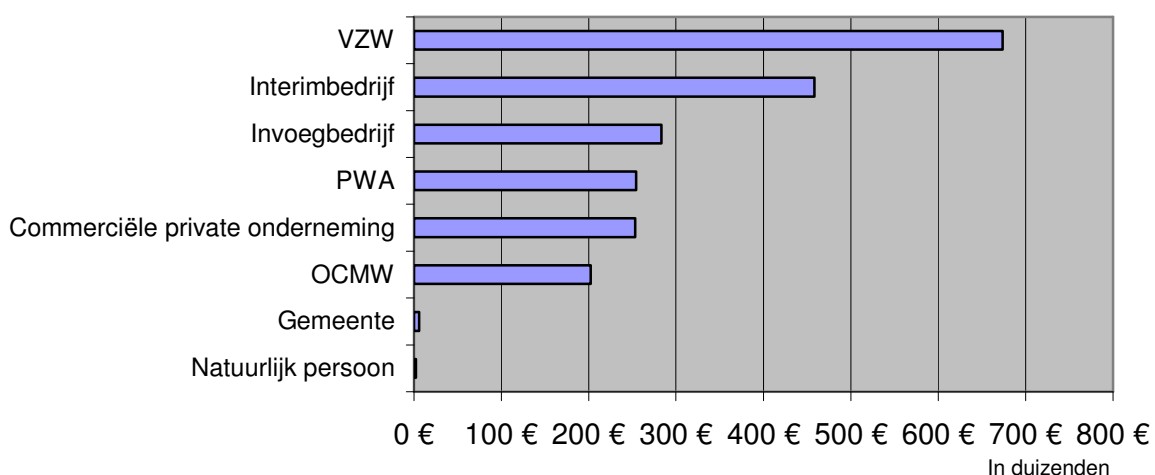
Het groter aantal externe opleidingen komt ook tot uiting in de aan de ondernemingen terugbetaalde bedragen. Voor een externe opleiding wordt meestal méér terugbetaald door het Opleidingsfonds, omdat het aan de onderneming aangerekende bedrag voor de prestatie vaak boven het forfait ligt van € 40 per uur (forfaitaire kostprijs van de opleider) dat wordt terugbetaald in het kader van een interne opleiding.

Tabel 14 geeft de verdeling van de terugbetaalde bedragen volgens het ondernemingstype en figuur 5 geeft er een grafisch beeld van.

Tabel 14: Verdeling van de terugbetaalde bedragen volgens het ondernemingstype

Type onderneming	Geldige aanvragen	Terugbetaalde bedragen	
		Bedrag (in €)	Percentage
Commerciële private onderneming	68	253.414,37	11,9%
Interimbedrijf	64	458.228,47	21,5%
Invoegbedrijf	49	283.568,24	13,3%
VZW	117	673.643,09	31,6%
Gemeente	2	5.801,88	0,3%
OCMW	93	202.004,81	9,5%
PWA	96	254.356,40	11,9%
Natuurlijk persoon	2	2.084,29	0,1%
Totaal	491	2.133.101,55	100%

Figuur 5: Totaal terugbetaalde bedragen volgens ondernemingstype (uitgedrukt in duizenden euro)

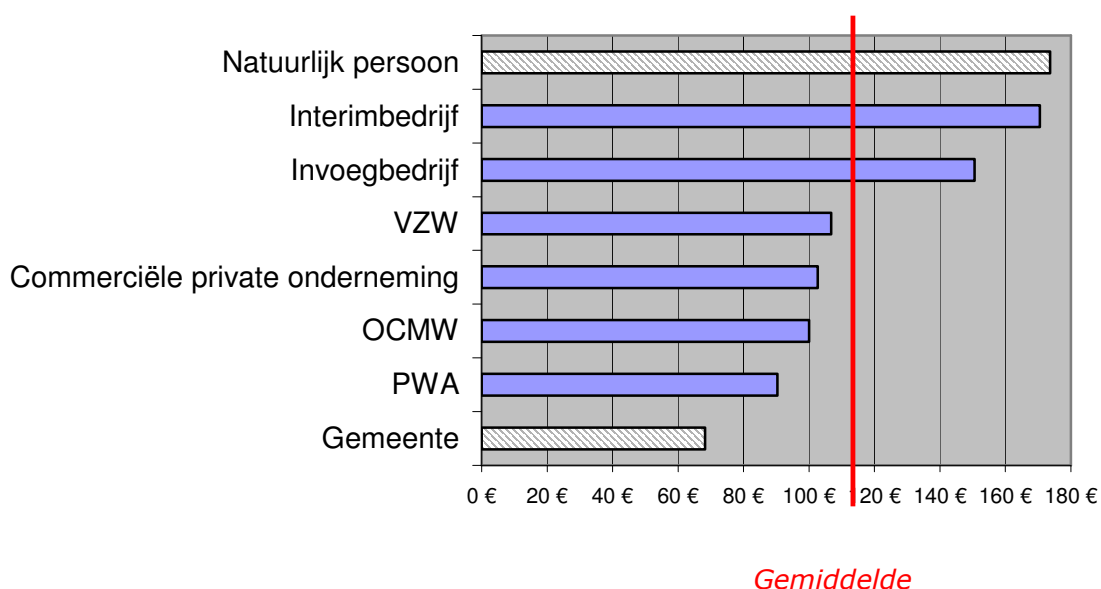

Hieruit blijkt dat het in totaal aan de VZW's terugbetaald bedrag ruimschoots het bedrag overschrijdt dat aan de andere ondernemingstypes werd terugbetaald. Toch is het aantal ingediende geldige terugbetalingsaanvragen slechts lichtjes hoger dan dat door de OCMW's of PWA's. Dit kan verklaard worden door het hoger aantal werknemers die de opleidingen volgen bij de VZW's dan bij andere types van bedrijven. De cijfers hangen inderdaad af van de opleidingscategorie en van het aantal betrokken werknemers.

Tabel 15: In totaal en gemiddeld terugbetaalde bedragen per werknemer volgens ondernemingstype.

Type onderneming	Aantal werknemers	Terugbetaalde bedragen	
		Bedrag (in €)	Gemiddelde (in €)
Commerciële private onderneming	2.468	253.414,37	102,68
Interimbedrijf	2.687	458.228,47	170,54
Invoegbedrijf	1.883	283.568,24	150,59
VZW	6.311	673.643,09	106,74
Gemeente	85	5.801,88	68,26
OCMW	2.019	202.004,81	100,05
PWA	2.817	254.356,40	90,29
Natuurlijk persoon	12	2.084,29	173,69
Totaal	18.282	2.133.101,55	116,68

Figuur 6: Gemiddeld per werknemer terugbetaalde bedragen volgens ondernemingstype.

Gemiddeld wordt een opleiding terugbetaald ten bedrage van € 116,68 per werknemer. Er blijken grote verschillen te bestaan wat de gemiddelde terugbetaalde kostprijs per werknemer betreft afhankelijk van het ondernemingstype. Voor de gemeenten en de natuurlijke personen kunnen door het geringe aantal werknemers geen significante conclusies worden getrokken. Voor de invoegbedrijven en voor de uitzendbedrijven zijn de gemiddelde terugbetalingen per werknemer het grootst, voor de PWA's het kleinst en voor de overige ondernemingstypes zijn ze ongeveer gelijk. De opleidingscategorie kan op zichzelf geen verklaring vormen voor dat verschil. De interne opleidingen en de opleidingen op het terrein worden immers op identieke wijze terugbetaald, ongeacht het ondernemingstype. De per werknemer gemiddeld terugbetaalde kostprijs is in ieder geval steeds gelijk door de toepassing van identieke forfaits. Het verschil kan verklaard worden door de door de externe opleiders toegepaste tarieven en door de beperking van terugbetalingen tot het jaarlijks maximum recht. De grootte van de opgeleide groepen werknemers kan ook een invloed hebben op de factuur.

3.5 Totale en gemiddelde duur van de terugbetaalde opleidingen

Voor de terugbetaling van een opleiding telt het Secretariaat Opleidingsfonds het totaal aantal door de betrokken werknemers gevolgde uren opleiding. In totaal, voor het budget 2008, werden er 94.940,61 uren opleiding ten laste genomen. Het aantal geregistreerde deelnames aan diezelfde opleidingen bedraagt 18.282. Elke deelnemer heeft dus gemiddeld 5u11 opleiding gevolgd. De gemiddelde duur van een opleiding bedraagt dan weer 6u55.

4 Conclusie

Het merendeel van de aanvragen wordt goedgekeurd (85%) en het gaat vooral om externe vorming (72,9% bij de goedkeuringen en 77% bij de terugbetalingen).

De gemiddelde doorlooptijd van een dossier in het kader van het opleidingsfonds dienstencheques is in de praktijk vrij kort. Eens een aanvraagdossier volledig is, wordt er gemiddeld binnen de twee maanden een beslissing genomen terwijl in de regelgeving het dubbele voorzien is. Het duurt echter vrij lang om een goedkeuring te geven. Daarom stelt de Commissie voor om bijvoorbeeld een beperkte groep leden op wekelijkse basis de aanvragen te laten onderzoeken. Dossiers waarbij er geen enkele twijfel rijst m.b.t. de goedkeuringsvoorwaarden kunnen zo meteen een positief advies krijgen. Daardoor zou een tijdswinst van enkele weken kunnen geboekt worden voor de ondubbelzinnige dossiers.

We stellen voor 2008 nog steeds een onderbenutting van het budget vast. Om een betere benutting van het budget te realiseren werden er een reeks aanpassingen doorgevoerd, die werden al voorgesteld in het kader van de vorige evaluatie. Deze aanpassingen zijn in werking getreden op 1 september 2009 en omvatten inzonderheid een verhoging van het maximaal terug te betalen bedrag voor kleine bedrijven, zodat ook zij kunnen beschikken over voldoende middelen om een opleiding voor hun werknemers te organiseren. Bijkomend werd er ook een budget voorzien voor ondernemingen die in de loop van het jaar opstarten. Bovendien hebben externe opleiders sinds 1 september 2009 de mogelijkheid om onmiddellijk een goedkeuring te krijgen. Erkende ondernemingen kunnen dan direct de terugbetaling vragen vanaf het moment dat de opleiding afgelopen is. De vereenvoudiging van de procedure moet het opleidingsfonds meer toegankelijk maken teneinde een betere benutting van het budget te bekomen. De Commissie stelt opnieuw enkele aanpassingen voor om het budgetgebruik te optimaliseren. Zo wordt geopperd om de terugbetaalde bedragen aan de index te koppelen teneinde het opleidingsfonds aantrekkelijker te maken. Anderzijds worden er ook nieuwe methoden voorgesteld om het budget te verdelen. Zo zou het bijvoorbeeld mogelijk kunnen worden om het budgetoverschot alsnog te verdelen over de ondernemingen die actief zijn geweest in het opleidingsfonds tijdens het lopende jaar. Daarnaast is er de mogelijkheid om de referentieperiode voor de berekening van het beschikbare budget aan te passen. Deze berekening zou kunnen gebeuren vanaf halfweg het ene jaar tot en met halfweg het andere kalenderjaar. Zo kunnen ondernemingen sneller weten over welk opleidingsbudget ze zullen beschikken.

Ten slotte heeft de Commissie gemerkt dat er een grote tijds kloof gaapt tussen de verschijningsdatum van dit evaluatierapport en de periode die wordt geanalyseerd. Het is pas mogelijk om conclusies te trekken op het moment dat het jaarbudget definitief is afgesloten. Daarom wordt voorgesteld om in de toekomst het evaluatierapport in twee delen op te splitsen. Het eerste deel zou dan gaan over de aanvragen tot goedkeuring, het andere deel handelt dan over de terugbetaling van de opleidingen. Beide delen worden apart gepubliceerd op verschillende tijdstippen.

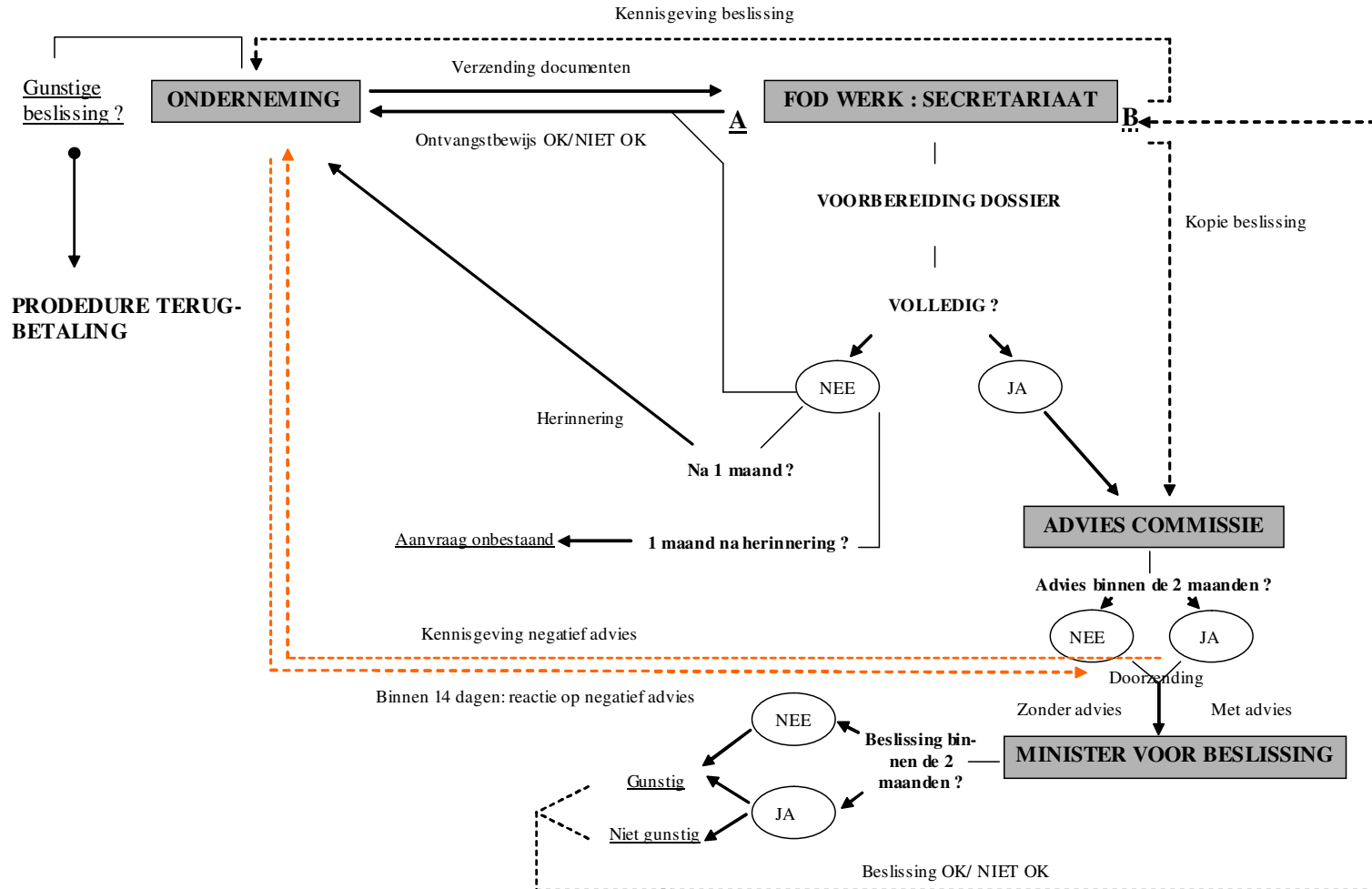
Bijlage 1 : Parcours van de dossiers – Fase van goedkeuring

1/

PARCOURS DOSSIERS OPLEIDINGSFONDS DIENSTENCHEQUES

1. Goedkeuring van de opleiding

FASES:
A = VOORBEREIDING
B = KENNISGEVING BESLISSING
C = TERUGBETALING

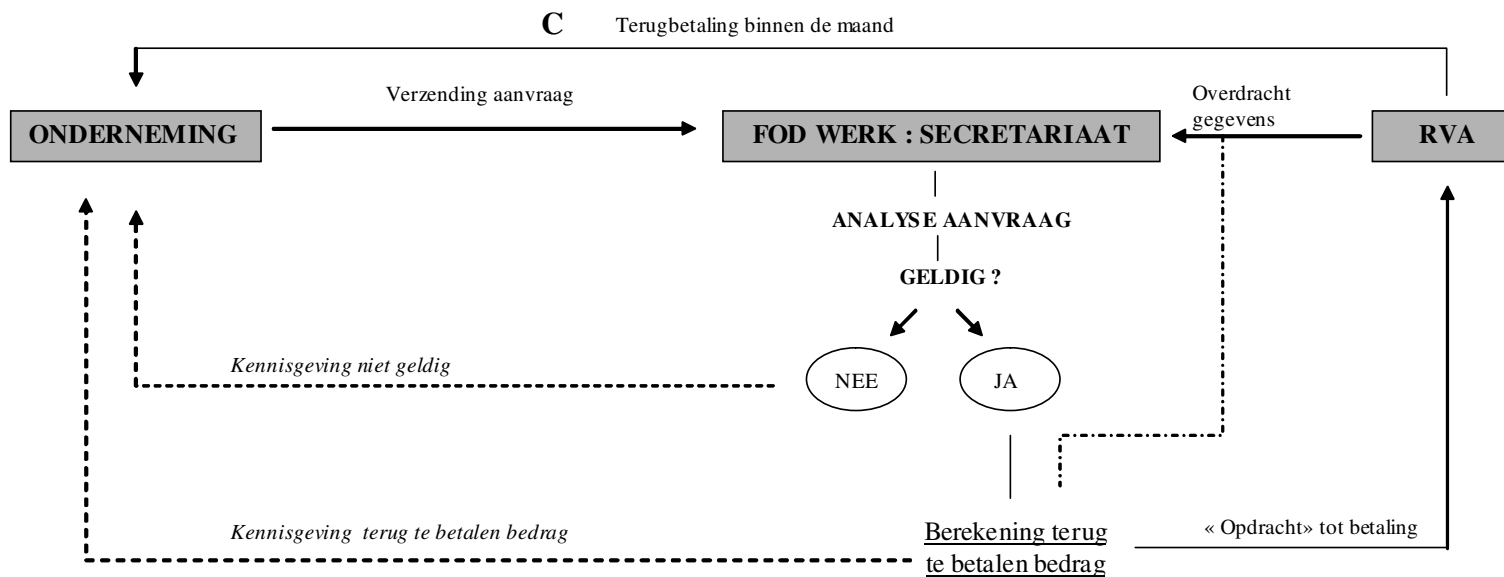
Bijlage 2 : Parcours van de dossiers – Fase van terugbetaling

2/

PARCOURS DOSSIERS OPLEIDINGSFONDS DIENSTENCHEQUES

2. Procedure terugbetaling

FASES : A = VOORBEREIDING
B = KENNISGEVING BESLISSING
C = TERUGBETALING

Bijlage 3 : lijst van tabellen

<i>Tabel 1: Verdeling van de aanvragen tot goedkeuring per gewest (op basis van de maatschappelijke zetel van de onderneming)</i>	<i>14</i>
<i>Tabel 2: Verdeling van de aanvragen tot goedkeuring naargelang het gevolg dat eraan werd gegeven (tot 30 juni 2009)</i>	<i>15</i>
<i>Tabel 3: Verdeling van de aanvragen tot goedkeuring per type onderneming</i>	<i>16</i>
<i>Tabel 4: Verdeling van de ondernemingen die beroep gedaan hebben op het opleidingsfonds dienstencheques naargelang het type van onderneming.....</i>	<i>17</i>
<i>Tabel 5: Verdeling van de aanvragen naargelang de categorie van de opleiding.....</i>	<i>18</i>
<i>Tabel 6: Verdeling van de aanvragen voor opleiding op het terrein naar het type opleider</i>	<i>19</i>
<i>Tabel 7: verdeling van de niet-goedgekeurde opleidingen naar reden</i>	<i>19</i>
<i>Tabel 8 : Verdeling van de ondernemingen volgens beschikbaar budget</i>	<i>21</i>
<i>Tabel 9: Verdeling van de ontvangen terugbetalingsaanvragen volgens hun statuut.....</i>	<i>23</i>
<i>Tabel 10: Verdeling van de ontvangen terugbetalingsaanvragen volgens de categorie.....</i>	<i>24</i>
<i>Tabel 11: Verdeling van de terugbetaalde bedragen volgens de opleidingscategorie.....</i>	<i>24</i>
<i>Tabel 12: Gemiddelde terugbetaalde bedragen per deelnemer volgens de opleidingscategorie.....</i>	<i>25</i>
<i>Tabel 13: Verdeling van de geldige aanvragen volgens type onderneming en categorie opleiding.....</i>	<i>25</i>
<i>Tabel 14: Verdeling van de terugbetaalde bedragen volgens het ondernemingstype</i>	<i>26</i>
<i>Tabel 15: In totaal en gemiddeld terugbetaalde bedragen per werknemer volgens ondernemingstype.</i>	<i>27</i>

Bijlage 4 : lijst van Figuren

<i>Figuur 1: Verdeling per taal van de ontvangen aanvragen.....</i>	<i>15</i>
<i>Figuur 2: Verdeling van de aanvragen tot goedkeuring per beslissing</i>	<i>16</i>
<i>Figuur 3: Aantal actieve en erkende ondernemingen naargelang type onderneming.....</i>	<i>18</i>
<i>Figuur 4: Schema van het traject van een goedkeuringsdossier voor een opleiding</i>	<i>22</i>
<i>Figuur 5: Totaal terugbetaalde bedragen volgens ondernemingstype (uitgedrukt in duizenden euro)</i> <i>.....</i>	<i>26</i>
<i>Figuur 6: Gemiddeld per werknemer terugbetaalde bedragen volgens ondernemingstype.....</i>	<i>27</i>

Bijlage 5 : Samenstelling van de Commissie opleidingsfonds dienstencheques

Titel	Naam	Voornaam	Hoedanigheid	Organisatie
Mevrouw	Buekens	Lies	voorzitter	Minister
Madame	du Bled	Sophie	suppléante	Ministre
Mijnheer	Uyttenhove	Dirk	werkend lid	ACV
Mijnheer	De Wortelaer	Geert	werkend lid	ACV
Mijnheer	Van Heetvelde	Werner	werkend lid	ABVV
Mijnheer	Marysse	Kurt	plaatsvervanger	ACLVB
Mijnheer	Muyldermans	Herwig	werkend lid	VBO
Mijnheer	De Cleer	Steven	plaatsvervanger	VBO
Mevrouw	Bode	Agnes	werkend lid	VBO
Mijnheer	Mertens	Joris	plaatsvervanger	VBO
Mevrouw	Stalpaert	Pia	werkend lid	ACV
Monsieur	Cornu	Tangui	membre effectif	FGTB
Monsieur	Xhrouet	Marc	membre effectif	FEB
Monsieur	Delfosse	Sébastien	membre effectif	FEB
Mijnheer	Leurs	André	plaatsvervanger	ACV
Mijnheer	Colpaert	John	plaatsvervanger	ABVV
Mijnheer	Engelaar	Joost	plaatsvervanger	ABVV
Mevrouw	Desmet	Pia	plaatsvervanger	ABVV
Madame	Timmermans	Gwendoline	membre effectif	CGSLB
Mijnheer	Devriendt	Erwin	plaatsvervanger	VBO
Mijnheer	Van Severen	Maarten	werkend lid	VBO
Mevrouw	Engels	Hilde	plaatsvervanger	VBO
Madame	Fuchs	Suzy	suppléante	FEB
Monsieur	Roggeman	Alain	membre effectif	FEB
Mijnheer	Labeeuw	Bart	plaatsvervanger	ACV
Madame	Lebegge	Séverine	suppléante	FEB
Mevrouw	De Groote	Dana	werkend lid	FOD WASO
Monsieur	Cailleaux	Mathieu	suppléant	SPF ETCS

